

- lipsa de responsabilitate a puterilor în stat pentru guvernarea rea;
 - stoparea reformelor, atât a celor politice, cât și a celor economice. În ultima perioadă s-au observat câteva încercări la acest capitol, dar cu părere de rău nu au fost înregistrate prea mari rezultate;

- schimbarea rapidă, imprevizibilă a raportului de forțe politice din societate;

- neconlucrarea organismelor de guvernământ cu societatea civilă [4, p. 329].

Prin urmare, noua Constituție nu rămîne decît să înlătore toate aceste carențe, la care, deocamdată, doar se visează.

Fiind raportate toate aceste probleme, considerăm că necesitatea procesului de reformă constituțională nu trebuie pusă la îndoială, îndeosebi în condițiile în care constituția reprezintă un act normativ fundamental care se bucură de supremație în raport cu toate celelalte, îndeosebi și cu cele internaționale și care reglementează principiile și modul de organizare și funcționare a principalelor instituții de stat, în caz contrar, "legea ce nu corespunde situațiilor de fapt cărora se aplică, care nu răspunde unei nevoi a acelui moment, riscă să rămînă fără aplicație" (P. Negulescu – filosof, om politic român).

Recenzent:

Gheorghe POSTOLACHI,
 magistrul în drept

Referințe bibliografice

1. Constituția Republicii Moldova din 29.04.1994. Monitorul Oficial din 18.08.1994.
2. Constituția României din 2003. Monitorul Oficial, Partea I nr.767/31, octombrie 2003.
3. Gheorghe Costachi. *Spre o stabilitate democratică și de drept*. Chișinău, 2007.
4. Gheorghe Costachi, Ion Guceac. *Fenomenul constituționalismului în evoluția Republicii Moldova spre statul de drept*. Chișinău, 2003.
5. Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu. *Drept Constituțional și instituții politice*. Vol. I. Ediția a XI-a. București: Editura All Beck, 2003.
6. Mihai Birgău, Valeriu Gurcu. *Drept constituțional comparat*. Chișinău, 2009.
7. Victor Popa. *Dreptul Parlamentar*. Chișinău, 1999.

ROMÂNIA, ÎNTRE PROGRAMUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ ȘI PRINCIPIILE DEZVOLTĂRII DURABILE

Alina Daniela GÂF-DEAC,
 doctorandă

SUMMARY

Sustainable regional development is a new concept that aims stimulating and diversifying economic activities, stimulating investments in the private sector, contributing to decreasing unemployment and, last but not least, a concept that would lead to an improvement in the living standards. This paper approaches from analyzing the main problems facing sustainable regional development, explores the necessary conditions to realize sustainable development and gives suggestions from the perspective of government to promote sustainable development. The humanity future depends of the development – sustainable and regional – and moreover, of its implementation speed.

In the diversity of regional development objectives is a new consensus - the sustainable development of regions are characterized in fact by a viable strategy aimed at preservation of biodiversity and a long term growth.

Sustainable regional development include an evaluation of the existing Romanian legislation both in the field of regional development and also in the field of the sustainable development.

Key words: sustainable regional development, regional development policy, institutional cooperation, centralization, decentralization.

* * *

Dezvoltarea regională durabilă este un concept nou care urmărește impulsivitatea și diversificarea activităților economice, stimularea investițiilor în sectorul privat contribuind la reducerea șomajului și, nu în ultimul rînd, un concept care ar conduce la o îmbunătățire a nivelului de trai. Această lucrare se apropie de analiza principalelor probleme specifice dezvoltării regionale durabile, explorează condițiile necesare pentru a realiza o dezvoltare durabilă și oferă sugestii de promovare a dezvoltării durabile. Viitorul omenirii depinde de dezvoltare - durabilă și regională -, și, în plus, de viteza aplicării măsurilor propuse.

În diversitatea obiectivelor de dezvoltare regională există un nou consens - dezvoltarea durabilă a regiunilor se caracterizează în fapt printr-o strategie viabilă, vizînd păstrarea biodiversității și o creștere pe termen lung.

Dezvoltarea regională durabilă antrenează o evaluare a legislației românești existente atât în domeniul dezvoltării regionale, cât și în cel al dezvoltării durabile.

Aplicarea doctrinei dezvoltării durabile devine obligatorie în contextul actual al postaderării României la Uniunea Europeană, astfel încît obiectivele dezvoltării durabile, creșterea bunăstării și prosperității individuale și a societății să aibă ca suport o dezvoltare economică care să poată fi susținută de ecosistem, garantîndu-se astfel calitatea vieții generațiilor viitoare.

În diversitatea obiectivelor de dezvoltare regională există un nou consens - dezvoltarea durabilă a regiunilor se caracterizează în fapt

printr-o strategie viabilă, ce țintește păstrarea biodiversității și o creștere pe termen lung.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă cuprinde următoarele obiective[4, p. 15]:

- stabilirea sectoarelor și direcțiilor cu potențial competitiv ca priorități ale dezvoltării durabile;
- asigurarea stării de sănătate a populației;
- asigurarea complementării și corelării între toate sectoarele economice și sociale, în scopul dezvoltării umane durabile;
- stoparea procesului de dete-

riorare a mediului și inițierea refacerii acestuia;

- stabilirea sectoarelor și direcțiilor cu potențial competitiv ca priorități ale dezvoltării durabile;

- asigurarea unei creșteri continue și stabile a nivelului de trai și în concordanță cu criteriile de integrare în UE;

- monitorizarea și evaluarea permanentă a performanțelor economice, sociale și de protecție a mediului printr-un sistem de indicatori cantitativi și calitativi determinabili.

Dezvoltarea regională durabilă presupune o evaluare a legislației românești existente atât în domeniul dezvoltării regionale, cât și în cel al dezvoltării durabile.

Acest demers trebuie să țină cont de obligativitatea aplicării acquis-ului comunitar, de respectarea convențiilor și acordurilor privind protecția mediului la care România a aderat, și nu în ultimul rând, de necesitatea realizării unui echilibru între perspectivele creșterii economice și calitatea vieții.

Cadrul juridic privind dezvoltarea regională durabilă trebuie să aducă o armonizare a Programului Național de Dezvoltare Regională cu principiile dezvoltării durabile.

Principalele direcții de acțiune sînt [2, p. 226]:

- elaborarea unui Cod Etic al Mediului care să îmbunătățească comportamentul economic în direcția protecției mediului.

- remodelarea regulilor privind managementul public;

- perfecționarea sistemului de parteneriat instituționalizat;

- perfecționarea mecanismelor de piață;

- reglementarea accesului la informațiile de interes public;

- asigurarea unei interpretări unice și coerente a legilor;

- asigurarea protecției și conservării mediului și resurselor naturale;

- realizarea unei dezvoltări

echilibrate a teritoriului - urbanizarea, infrastructurile, transportul, poluarea etc.

România trebuie să își dezvolte capacitatea administrativă astfel încît să asigure introducerea în dreptul intern a întregii legislații a Uniunii Europene.

România poate să realizeze o dezvoltare regională durabilă dacă va acționa în mod consecvent în următoarele direcții majore:

- realizarea unei economii de piață reale, funcționale, care să asigure libera circulație a mărfurilor, capitalurilor, serviciilor și a persoanelor, piața concurențială etc.;

- stoparea proceselor de deteriorare a capitalului natural și a structurii genetice a populației;

- dezvoltarea unui sistem flexibil și performant în domeniul educațional;

- promovarea unui sistem complex și coerent de legi, în concordanță cu aquis-ul comunitar;

- stabilirea unui sistem de indicatori care să permită diagnosticarea nivelului dezvoltării regionale în conformitate cu principiile dezvoltării durabile;

- reducerea nivelului de exploatare a resurselor neregenerabile prin promovarea tehnologiilor nepoluante, cu consumuri reduse de materii prime, materiale și energie;

- dezvoltarea unui sistem de monitorizare a dinamicii sistemului economico-social în corelație cu evoluția calității vieții.

Dezvoltarea regională în România se află într-un stadiu incipient. În ultimii 2-3 ani, s-au făcut eforturi pentru a defini problema și a o plasa mai favorabil pe agenda guvernului și a parlamentului. A fost elaborată o Carte verde a dezvoltării regionale care identifică situația, stabilește obiectivele, propune o serie de instrumente de implementare și schițează o secvență de desfășurare a politicii în domeniul dezvoltării regionale.

Experiența României în acest domeniu este redusă. Economia planificată, care teoretic trebuia să asigure o dezvoltare echilibrată a zonelor țării era rigidă, ineficăce și a eșuat în alocarea optimă a resurselor. În plus, centralizarea excesivă bloca orice inițiativă locală care este componenta obligatorie a oricărei politici de dezvoltare regională. În perioada de tranziție nu pare să se fi creat cel mai bun cadru pentru dezvoltarea regională.

Politica de dezvoltare regională trebuie să asigure acordul fin, reglarea unei politici economice și industriale deja implementate. Politica regională vine să corecteze eventualele efecte negative ale politicii economice naționale aflate deja în funcțiune [1, p. 36].

În România, în special, dar și în alte țări din zonă aflate în tranziție sînt încă de rezolvat chestiuni fundamentale legate de reforma economică și instituțională, adică nu este încă realizat acordul brut. De aceea se poate afirma că politica în domeniul dezvoltării regionale se află într-o fază de debut. La ora actuală, în România există o lege a dezvoltării regionale care, cu toate micile ei imperfecțiuni sau desincronizări asigură deocamdată cadrul legal pentru abordarea concretă a politicii în domeniul dezvoltării regionale. Legea răspunde rezonabil la una din teme de dezbateră în cadrul politicilor de dezvoltare regională: centralizare versus descentralizare.

O centralizare excesivă ar putea avea dezavantajul pierderii eficacității date de prezența experților locale în domeniu. În plus, actori importanți pe plan regional ar putea fi scoși din joc și s-ar pierde o contribuție importantă, care de cele mai multe ori este și inovatoare.

Dimpotrivă, o descentralizare excesivă ar priva planificatorii politicii de dezvoltare regională de o

viziune de ansamblu absolut necesară pentru a realiza, în fond, țelul prim al unei asemenea politici și anume micșorarea disparităților. Realocarea eficace a resurselor presupune identificarea diferențelor reale și dozarea corectă a fluxurilor financiare spre regiuni.

Legea privind dezvoltarea regională adoptată în România răspunde bine la această sfidare centralism versus descentralism, prevăzând o componentă paritară a Consiliului Național pentru Dezvoltare Regională, jumătate membri ai executivului, jumătate reprezentanți aleși ai autorităților locale.

În fazele următoare câteva priorități și repere ar trebui urmărite. Ar trebui acordată o atenție prioritară implementării politicii de dezvoltare regională prin dezvoltarea instituțională și creșterea capacității administrative de aplicare.

Un subiect important în cadrul politicilor de dezvoltare regională este constituirea corpurilor executive – agențiile de dezvoltare – care trebuie să pună în aplicare strategiile respective. Alegerea specialiștilor trebuie făcută în condiții competitive. Aceștia trebuie să fie multidisciplinari, inovatori, cu putere de analiză și spirit practic, cu conexiuni în lumea afacerilor, eventual cu conexiuni internaționale. În plus, un atu important este dat de talentul de negociator. Programele de instruire, în cadrul cărora specialiștii să asimileze diferite experiențe europene în domeniu, sînt recomandabile pentru a mări eficiența implementării. Timpul necesar pentru realizarea funcționării la parametri nominali a instituțiilor din domeniul dezvoltării regionale poate fi redus prin însușirea experienței altor agenții de dezvoltare atât din țări occidentale, cît și din țări candidate. La aceste niveluri executive decizia trebuie să fie mai degrabă tehnică sau administrativă decît politică.

Decizia politică trebuie să intervină numai la definirea principiilor care conduc spre un anumit cadru legislativ și instituțional [3, p. 98].

Una dintre caracteristicile definitorii ale dezvoltării regionale o reprezintă cooperarea instituțională. Acest lucru presupune că participanții la procesul de dezvoltare economică regională să conlucreze strîns atît pe verticală, între diferite niveluri guvernamentale, cît și pe orizontală, între diverși actori, activînd în cadrul aceleiași regiuni sau localități.

Un element fundamental al noului model de dezvoltare regională îl reprezintă mobilizarea resurselor regionale în jurul unor noi rețele regionale inovatoare care implică un înalt grad de colaborare pe verticală și orizontală între firme, precum și o implicare apropiată a unei game largi de organizații publice și private specializate în informații de afaceri, servicii de consultanță și transfer de tehnologie.

Internaționalizarea piețelor și a firmelor a împins autoritățile regionale să devină mai orientate spre exterior în planificarea și gîndirea dezvoltării economice. Această tendință trebuie asimilată și de actorii români implicați în dezvoltarea regională.

Din experiența altor țări europene care au fost beneficiarele Fondului de Coeziune, cum este cazul Irlandei, rezultă importanța timpului de învățare, care privește și relația dintre Comisia Europeană și negociatorul național. Înțelegerea modului în care Comisia abordează problema dezvoltării regionale este esențială pentru o relație eficace.

Dezvoltarea regională a României este susținută de UE. România beneficiază de fonduri asigurate de programul PHARE încă din anul 1991 pe patru domenii:

- investiții majore în infrastructură - transporturi și mediu

- aplicarea normelor comunitare
- implementarea politicilor care să asigure accesul la fondurile structurale
- dezvoltarea IMM-urilor.

Referințe bibliografice

1. Antonescu D. *Dezvoltarea regională în România-concept, mecanisme, instituții*. București: Oscar Print, 2003. 188 p.
2. *Planul Național de Dezvoltare - România (2007-2013)*. București: ANDR, 2005. 378 p.
3. Russu C., Fistung D., Hornian-schi N., Antonescu D., Odae N., Botez O. *Schițe ale restructurării industriei, în cadrul regiunilor de dezvoltare ale României*. București: I.E.I., Academia Română, 2000. 164 p.
4. *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă, Guvernul României Orizonturi 2012-2020-2030*. Promovată de Grupul de Lucru în baza HG nr. 1216 din 4 octombrie 2007. București, 2008. 151 p.